denne kontrol, såfremt dette ikke overstiger de faktiske omkostninger ved det pågældende kontrolsystem.

Det tilkommer den nationale ret at afgøre, om størrelsen af det vederlag, som de godkendte pakkerier afkræves, er berettiget.

3. Forordningen har derfor på grund af sin natur og funktion blandt fællesskabsrettens retskilder umiddelbare virkninger. En forordnings umiddelbare gyldighed forudsætter, at dens ikrafttrædelse og anvendelse til fordel eller til byrde for de retundergivne ikke kræver nogen gennemførelsesforanstaltning i national ret. En nøje overholdelse af denne pligt indebærer, at anvendelsen af enhver — selv senere — lovgivningsforanstaltning er forbudt, når denne er uforenelig med bestemmelserne i disse forordninger.
4. Traktatens artikel 7, som forbyder forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, vedrører ikke en national ordning, der ikke anvendes efter de handlendes nationalitet, men kun tager det sted i betragtning, hvor den økonomiske virksomhed udøves.

I sag 31/78

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 af Pretura di Venasca er indgivet til Domstolen for i den sag, som verserer for nævnte ret mellem

FRANCESCO BUSSONE,

og

MINISTERO DELL'AGRICOLTURA E FORESTE

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen og gyldigheden af EØF-forordningerne om den fælles markedsordning for æg og om de nærmere regler, virkninger og ændringer af nævnte ordning, dvs. Rådets forordning nr. 1619/68 af 15. oktober 1968 (EFT 1968 (II), s. 481; org.ref. JO L 258 af 21. 10. 1968, s. 13), Kommissionens forordning nr. 95/69 af 17. januar 1969 (EFT 1969 (I), s. 6; org.ref. JO L 13 af 18. 1. 1969, s. 13), Rådets forordning nr. 2771/75 af 25. oktober 1975 (EFT L 282 af 1. 11. 1975, s. 49) og Rådets forordning nr. 2772/75 af 29. oktober 1975 (EFT L 282 af 1. 11. 1975, s. 56),

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten H. Kutscher, afdelingsformændene J. Mertens de Wilmars og A. J. Mackenzie Stuart, dommerne A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keeffe, G. Bosco og A. Touffait,

generaladvokat: G. Reischl
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

Forelæggelseskendelsen og de indlæg, der er indgivet i medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF's Domstol, kan sammenfattes således:

I — De faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne

Den italienske producent Francesco Bussone, Venasca (provinsen Cuneo), ejer et ægpakkeri; den 11. oktober 1977 så han sig nødsaget til at betale et beløb på 180 000 LIT til land- og skovbrugsministeriet for at få udleveret banderoler og etiketter til at anbringe på pakningerne. Udarbejdelsen og distributionen af disse etiketter er forbeholdt dette ministerium i henhold til den italienske lov nr. 419 af 3. maj 1971 (Gazzetta Ufficiale nr. 167 af 5. 7. 1971) og den til gennemførelse heraf udstedte ministerielle bekendtgørelse af 19. oktober 1971 (Gazzetta Ufficiale nr. 280 af 6. 11. 1971). Disse bestemmelser skal på nationalt plan gennemføre de bestemmelser, der er indeholdt i følgende forordninger: Rådets forordning nr. 2771/75 af 29. oktober 1975 om den fælles markedsordning for æg (EFT L 282 af 1. 11. 1975, s. 49) — ændret ved Rådets forordning nr. 368/76 af 16. februar 1976 (EFT L 45 af 21. 2. 1976, s. 2) — og Rådets forordning nr. 2772/75 af 29. oktober 1975 (EFT L 282 af 1. 11. 1975, s. 56); disse forordninger har præciseret og ændret de forordninger, som tidligere gjaldt på området (Rådets forordning nr. 1619/68 af 15. 10. 1968 — EFT 1968 (II), s. 481; org.ref. JO L 258 af 21. 10. 1968, s. 1 — og Kommissionens forordning nr. 95/69 af 17. 1. 1969 — EFT 1969 (I), s. 6; org.ref. JO L 13 af 18. 1. 1969, s. 13).

Det bestemmes bl.a. i disse forordninger, at pakninger indeholdende æg skal forsynes med en banderole eller etiketter, der skal være således anbragt, at de efter åbningen af pakningen ikke længere kan anvendes; banderolerne eller etiketterne skal være forsynet med angivelser vedrørende navn eller firma på den virksomhed, der har sorteret æggene, kvalitetsklasse og vægtklasse, antal æg i pakningen og deres friskhed; banderolerne eller etiketterne udleveres af

bestemte offentlige myndigheder i medlemsstaterne eller under disse myndigheders kontrol; medlemsstaternes myndigheder udarbejder en model til disse, hvoraf eksemplarer tilsendes de øvrige medlemsstater og Kommissionen. Endelig kan sorteringen af æg i kvalitets- og vægtklasser kun udføres af virksomheder, som de nationale myndigheder har godkendt, og som benævnes »pakkerier«.

Artikel 4 i den ovennævnte italienske lov nr. 419 af 3. maj 1971 bestemmer således, at »banderolerne og etiketterne udarbejdes af land- og skovbrugsministeriet og udleveres med angivelse af løbenummeret til pakkerierne mod betaling af det i artikel 9 fastsatte vederlag«, som ved artikel 3 i den ovennævnte ministerielle bekendtgørelse af 19. oktober 1971 er fastsat til et bestemt beløb i lire pr. banderole eller etikette.

Dette er det retlige grundlag for det vederlag, Bussone skulle betale til Tesoreria provinciale di Cuneo. Efter at have erlagt det af Tesoreria krævede beløb, har Bussone anlagt sag ved Pretura di Venasca med påstand om, at land- og skovbrugsministeriet tilpligtes at tilbagebetale det beløb, som han mener at have erlagt med urette.

Ved kendelse af 7. marts 1978, registreret på Domstolens justitskontor den 10. marts, har Pretura di Venasca forelagt følgende præjudicielle spørgsmål:

»A — Skal Rådets forordning (EØF) nr. 1619/68 (erstattet af forordning (EØF) nr. 2772/75, EFT L 282 af 1. 11. 1975) og Kommissionens forordning nr. 95/69 fortolkes således, at de indeholder hjemmel for, at medlemsstaterne kan forbeholde det offentlige udarbejdelsen og distributionen af banderoler og etiketter, og skal artikel 5 i forordning nr. 95/69 — hvorefter banderolerne og etiketterne 'bærer ... et officielt mærke, som bestemmes af den kompetente myndighed' — fortolkes således, at den indebærer eneret for det offentlige til at påføre mærket og udarbejde og distribuere etiketterne?

B — Skal de nævnte forordninger fortolkes således, at medlemsstaterne kan gøre udleveringen af banderoler og etiketter afhængig af betalingen af et vederlag, hvis størrelse langt overstiger værdien af disse genstande?

C — Skal de nævnte forordninger fortolkes således, at det strider mod deres umiddelbare gyldighed, at der vedtages nationale regler, som — idet de gør krav på at gennemføre de pågældende forordninger — fastsætter yderligere betingelser, såsom at forbeholde det offentlige udarbejdelsen og distributionen af banderoler og etiketter og gøre udleveringen heraf afhængig af betalingen af et vederlag?

D — Har forbeholdet for det offentlige til at udarbejde og distribuere etiketterne og den omstændighed, at udleveringen heraf gøres afhængig af betaling af et beløb, der overstiger deres værdi, virkning som en i nationaliteten begrundet forskelsbehandling, der er forbudt ifølge EØF-traktatens artikel 7?

E — Skal Rådets forordning nr. 2771/75, især artikel 2, samt Rådets forordning nr. 2772/75 og Kommissionens forordning nr. 95/69 fortolkes således, at en national bestemmelse, der opstiller yderligere og særlige betingelser i forhold til dem, der indeholdes i de nævnte forordninger, kan fordreje den gnidningsløse funktion af mekanismerne i markedsordningen for æg, navnlig handelsnormernes strenge overholdelse og dermed gnidningsløse gennemførelse og virkning?«

Retsforhandlingerne er forløbet forskriftsmæssigt. I henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen er der afgivet skriftlige indlæg af Francesco Bussone, repræsenteret af advokaterne E. Cappelli, P. De Caterini og M. Gay, Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, repræsenteret af P. Kalbe, bistået af G. Berardis, og regeringen for Den italienske Republik, repræsenteret af A. Maresca og M. Braguglia.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse, og retsmødet er blevet berammet til den 28. september 1978.

II — Sammenfatning af de indlæg, der er afgivet i henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen

A — Indlæg fra sagsøger i hovedsagen

Bussone beskriver først de gældende fællesskabsbestemmelser på dette område og den form, der er valgt for den fælles markedsordning for æg; valget er truffet blandt de former, som er hjemlet i traktatens artikel 40, stk. 2, om »fælles konkurrenceregler«, hvilket indebærer, at der normalt ikke indføres nogen pris — eller interventionsordning på Fællesskabets indre marked; ved en sådan ordning sikres det — hvis der ikke på en eller anden måde garanteres producenten bestemte priser — at markedet stabiliseres ved overholdelse af »fælles konkurrenceregler«, der er udformet som fælles handelsnormer (eller, som det også siges, kvalitetsnormer). Denne slags ordning gælder ikke alene for æg, men er også blevet gennemført for frugt og grønsager og for levende planter og blomsterdyrkningens produkter. I alle disse tilfælde skal anvendelsen af bestemmelserne bevirke, at de kvalitetsmæssigt utilfredsstillende varer fjernes fra markedet, at producenterne og de handlende i højere grad tilstræber at opfylde forbrugernes krav og at lette handelsforbindelserne på grundlag af en loyal konkurrence, som på denne måde bidrager til at øge produktionens rentabilitet.

Ifølge Bussone fastlægger de pågældende forordninger udtømmende handelsnormerne samt deres anvendelsesområde, udgør en fuldstændig og detaljeret ordning, der kendetegnes af nøjagtige bestemmelser til sikring af en ensartet anvendelse af handelsnormerne i Fællesskabet, og overlader kun medlemsstaterne simple organisatoriske opgaver.

Bussone gennemgår herefter den italienske lovgivning og ordning, hvorved der blev truffet nationale gennemførelsesforanstaltninger til de pågældende fællesskabsbestemmelser (lov nr. 419 af 3. 5. 1971; G.U. nr. 167 af 5. 7. 1971 — bekendtgørelse af 19. 10. 1971; G.U. nr. 280 af 6. 11. 1971). Artikel 3 i denne ministerielle bekendtgørelse foreskriver, at »priserne for de i artikel 1 nævnte banderoler og etiketter fastsættes således:

— 3 LIT for hver banderole til små pakninger mærket »ekstra«;

— 36 LIT for alle andre etiketter.

Banderolerne og etiketterne udleveres til de godkendte pakkerier, som indgiver skriftlig ansøgning herom i to eksemplarer til land- og skovbrugsministeriet.

Ansøgningen skal være vedlagt kvitteringen fra Tesoreria provinciale som attestation for, at der til fordel for kapitel 3584 i oversigten over indtægter for året 1972 og de tilsvarende kapitler for de følgende år er betalt et beløb svarende til banderolernes og etiketternes pris. Ansøgningen skal desuden angive datoen og løbenummeret for den nævnte kvittering.

Den for uddelingen kompetente myndighed giver ansøgningerne en påtegning vedrørende de uddelte banderolers og etiketters serie og nummer. Ansøgningerne skal desuden være forsynet med

myndighedens stempel og den kompetente tjenestemands underskrift. Det ene af de to således udformede eksemplarer af ansøgningen opbevares af den nævnte myndighed, og det andet udleveres eller tilbagesendes til ansøgeren«.

Bussone anfører derefter de omstændigheder, under hvilke tvisten med land- og skovbrugsministeriet er opstået. Bussone har desuden kommenteret »formuleringen af spørgsmålene« fra Pretura di Venasca.

Selv om der er stillet fem spørgsmål, kan de efter nærmere undersøgelse principielt sammenfattes til to: med det første (spørgsmål A) ønsker den nationale ret at få oplyst, om handelsordningen for æg indeholder hjemmel for, at medlemsstaterne kan forbeholde det offentlige at distribuere etiketterne; ved det andet spørgsmål — som klart er det væsentligste — søges det klargjort, om udleveringen af etiketter kan gøres afhængig af betaling af et vederlag (spørgsmål B).

Spørgsmål C), D) og E) angiver blot de juridiske betragtninger, som retten har ment at kunne lægge til grund for sin tvivl vedrørende gyldigheden af den nationale ordning, hvorved den omtvistede afgift blev indført.

Det første spørgsmål er af mindre betydning end det andet for afgørelsen af tvisten i hovedsagen, der — da den angår »condictio indebiti« — klart hovedsagelig afhænger af besvarelsen af det andet spørgsmål.

Bussone anfører vedrørende spørgsmål A, at »pligten til at sørge for ensartethed« og overholdelsen af produktets standardisering, som sikres gennem en i det væsentlige teknisk ordning, kun overlader de nationale kontrolmyndigheder ganske bestemte opgaver:

— godkendelse af pakkerierne (artikel 5 i forordning nr. 2772/75 og artikel 2 i forordning nr. 95/69);

— udarbejdelse af modellen til banderoler og etiketter (artikel 5, stk. 2, artikel 6, stk. 2, og artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 95/69);

— udpegelse af kontrolmyndighederne og udførelse af den hermed forbundne virksomhed (artikel 26, stk. 1, i forordning nr. 2772/75);

— sanktion i tilfælde af overtrædelse (artikel 29 i forordning nr. 2772/75).

Det skal derfor fastslås, om fællesskabsforordningerne kan fortolkes således, at banderolerne og etiketterne kan eller skal udarbejdes af det offentlige og især de udpegede kontrolmyndigheder.

Det kan med sikkerhed ikke hævdes, at der består en sådan pligt. Det er derfor tilstrækkeligt at undersøge, om medlemsstaterne kan forbeholde bestemte myndigheder at udarbejde etiketterne.

Man kan under påberåbelse af artikel 17, stk. 1, i forordning nr. 2772/75 — hvorefter det i hvert fald for *store pakninger* gælder, at etiketterne udleveres »... af de i artikel 26 omhandlede myndigheder eller under disse myndigheders kontrol« — hævde, at medlemsstaterne bevarer beføjelsen til at lade banderolerne og etiketterne udlevere af de udpegede kontrolmyndigheder.

Denne beføjelse er imidlertid begrænset til kun at gælde banderoler og etiketter til store pakninger, idet forordningerne ikke indeholder nogen bestemmelser for alle andre tilfælde (jf. artikel 6, 7 og 8 i forordning nr. 95/69). Hverken meningen med fællesskabsordningen eller de øvrige medlemsstaters praksis forbeholder de nationale myndigheder en eneret til at udarbejde alle identificeringsmærker. Det er under alle omstændigheder tvivlsomt, om beføjelsen til at lade det offentlige udlevere de i artikel 17, stk. 1, i forordning nr. 2772/75 omhandlede etiketter kun gælder for store pakninger, eller om den også gælder analogt i andre tilfælde, således som det er tilfældet i Italien. Der er i øvrigt måske endnu større tvivl om, hvorvidt det mål, der ønskes nået ved at forbeholde en statslig myndighed at udarbejde etiketterne, blot består i at opnå betaling

af et vederlag, især under hensyn til, at det for disse etiketter nødvendige materiale ingen indflydelse har på anvendelsen af handelsnormerne.

Pretura's spørgsmål vedrørende artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 95/69, hvorefter banderolerne »bærer ... et officielt mærke, som bestemmes af den kompetente myndighed«, er ikke af stor betydning, idet det fremgår af sammenhængen og de andre medlemsstaters praksis, at det herved kun drejer sig om at præcisere etikettens karakteristika.

Det andet spørgsmål, der vedrører problemet, om vederlaget for udleveringen af etiketterne er utilbørligt, er af større interesse. Ifølge Bussone må det først fastslås, at der ikke i fællesskabsreglerne findes nogen bestemmelse om en sådan modydelse i penge. De italienske foranstaltninger er derfor truffet ensidigt; ifølge artikel 17, stk. 1, i forordning nr. 2772/75 er myndighedernes udlevering af etiketter ikke en pligt, men en simpel beføjelse; der er kun en pligt på kontrolområdet. Udøvelsen af den nævnte beføjelse har dog gjort det muligt for det offentlige at opnå anseelige indtægter, idet kostprisen for en etikette er 3-4 LIT, mens den krævede betaling er 36 LIT. Den pålagte afgift må ikke overstige omkostningerne.

Er der i det foreliggende tilfælde tale om en tjenesteydelse, således som Domstolen har anvendt dette udtryk med hensyn til afgifter med tilsvarende virkning som told? Bussone anfører, at spørgsmålet bør besvares benægtende, idet det offentlige ved at udøve sin beføjelse har gjort den præsterede ydelse obligatorisk; i øvrigt er den handlende, dvs. pakkerierne, stadig ansvarlig for etiketternes anvendelse.

Det kunne imidlertid også under hensyntagen til artikel 4 i lov nr. 419/71, som bestemmer, at »indtægterne fra salget af etiketter anvendes til at finansiere den særlige kontrol ved denne lovs anvendelse«, antages, at anvendelsen af disse indtægter udgør kontrollens modstykke og således en tjenesteydelse i den betydning, der forudsættes i dommene i sagerne Bauhuis (46/76, Sml. 1977, s. 5) og Kommissionen mod Nederlandene (89/76, Sml. 1977, s. 1355). Imidlertid foretages kontrollen ved simple stikprøver og ved vurdering af, om etiketten er i overensstemmelse med indholdet. Da selve kontrollen, som gennemføres ved at kontrollanten påsætter en banderole, er gratis, finder de i Bauhuis-dommen fastslåede principper ikke anvendelse.

Bussone mener, at det tredje spørgsmål drejer sig om, hvorvidt en national bestemmelse, som indfører yderligere betingelser, der ikke er foreskrevet i forordningerne, bør anses som egnet til at skade disse forordningers umiddelbare gyldighed. Han påberåber sig dommen i sagen Kommissionen mod Italien (39/72, Sml. 1973, s. 101) og anfører, at gennemførelsesreglerne ikke må skade den samtidige og ensartede anvendelse af fællesskabsretten. Han finder, at der til en fællesskabsordning, som er tilstrækkeligt udtømmende til at kunne anvendes umiddelbart, ikke bør føjes yderligere nationale bestemmelser, navnlig ikke når medlemsstaternes opgaver som i nærværende tilfælde er udtrykkeligt og udtømmende beskrevet. Selv når medlemsstaterne har beføjelse til at træffe supplerende foranstaltninger (hvilket ikke er tilfældet her), har de dog ingen skønsmæssig beføjelse (dom 72/72, Wasaknäcke, Recueil 1972, s. 1181, og forslag til afgørelse fra generaladvokat Mayras). Medlemsstaternes overskydende kompetence bør ifølge Domstolen fastlægges restriktivt. Selv om dette ikke forudsætter ophævelse af alle tidligere bestående lovgivningssystemer (forslag til afgørelse fra generaladvokat Trabucchi i sag 2/73, Geddo, Sml. 1973. s. 882), er det dog en kendsgerning, at afsætningen af æg ikke har været reguleret i Italien, før Fællesskabet greb ind, og det var derfor ikke normalt at pålægge de berørte en ægte afgift.

Ifølge Bussone bør det fjerde spørgsmål udvides, idet det faktisk drejer sig om,

hvorvidt de italienske foranstaltninger indebærer en forskelsbehandling, der udøves såvel på grundlag af nationaliteten som i strid med lighedsprincippet. Hvad det første punkt angår, er det tilstrækkeligt at fastslå, at afgiften kun påhviler de pakkerier, der har sæde i Italien, hvilket strider mod begrebet om en fælles markedsordning. En medlemsstat skal sørge for hverken at diskriminere de øvrige medlemsstaters statsborgere eller sine egne (dom 39/72, Sml. 1973, præmis 24, s. 115). Hvad angår det andet punkt, må en korrekt anvendelse af artikel 40, stk. 3, hvorefter den fælles markedsordning »bør udelukke enhver form for forskelsbehandling af Fællesskabets producenter eller forbrugere«, hindre enhver forskelsbehandling til skade for det produkt, der er blevet pakket og standardiseret i Italien, et landbrugsprodukt, der pålægges en særlig afgift til finansiering af en forvaltningsvirksomhed. Handelsnormerne i Italien er, da de er undergivet særlige betingelser, ikke alene mere restriktive og byrdefulde, men især forskellige, ikke alene fra dem, der findes i fællesskabsforordningen, men også fra dem, der anvendes i de øvrige medlemsstater. Det er ved på denne måde at medføre en forskelsbehandling og en diskriminering, at »salget af etiketter til æg« skader fællesskabsforordningernes umiddelbare gyldighed. Domstolens praksis (dom i sag 31/74, Gälli, Sml. 1975, s. 47) bør kunne anvendes på de fælles markedsordninger, som ikke indeholder nogen prisordning, og således kunne udelukke enhver national ordning, som direkte eller indirekte, aktuelt eller potentielt kan hindre samhandelen inden for Fællesskabet (jf. hertil dommen i sag 190/73, Van Haaster — Sml. 1974, s. 1123).

Medlemsstaterne er forpligtet til at undlade enhver foranstaltning, som kan ændre en fælles markedsordning eller påvirke dens rækkevidde (dom i sag 51/74, Sml. 1975, s. 79).

Bussone foreslår derfor følgende svar til spørgsmålene fra Pretura di Venasca:

»Rådets forordninger (EØF) nr. 2771/75 og 2772/75 af 29. oktober 1975 og Kommissionens forordning (EØF) nr. 95/69 af 17. januar 1969 skal fortolkes således, at nationale bestemmelser, som foreskriver en pengeydelse for uddeling eller anvendelse af banderoler og etiketter, som er foreskrevet i fællesskabsforordningerne om handelsnormerne for æg, er uforenelige med den fælles markedsordning for æg«.

B — Indlæg fra Kommissionen

Kommissionen skildrer først de faktiske omstændigheder og retstilstanden efter fællesskabsordningen og italiensk ret. Kommissionen sammenfatter og kommenterer herefter de forelagte spørgsmål på følgende måde:

»De fem spørgsmål fra Pretura di Venasca synes at koncentrere sig om to hovedpoler:

a) begrebet umiddelbar gyldighed for fællesskabsretten og især for forordningerne i national ret og den forståelse af begrebet, som navnlig fremgår af Domstolens righoldige praksis;

b) begrebet forskelsbehandling, der udøves på grundlag af nationalitet, hvilket er forbudt ifølge det i Romtraktatens artikel 7 indeholdte princip.

Disse to punkter viser, at der findes en formodning for, at Den italienske Republiks lov nr. 419 af 3. maj 1971 til gennemførelse af Fællesskabets forordninger nr. 1619/68 og 95/69 om handelsnormer for æg strider mod princippet om forordningers umiddelbare gyldighed i den nationale retsorden, og at loven samtidig krænker forbudet mod forskelsbehandling i traktatens artikel 7, i det omfang den forbeholder det offentlige at udarbejde og distribuere etiketter til påsætning på ægpakninger i overensstemmelse med fælleskabsreglerne og gør udleveringen af disse etiketter afhængig af betaling af et vederlag«.

Hvad angår spørgsmål A, henviser Kommissionen til ordlyden af artikel 17, stk. 1, første afsnit i forordning nr. 2772/75, der for store pakninger præciserer, at de skal forsynes »med en banderole eller med etiketter, der er udleveret af de i artikel 26 omhandlede myndigheder eller under disse myndigheders kontrol«. Det fremgår desuden af den nævnte artikel 26, at det tilkommer medlemsstaterne at træffe og anvende de administrative foranstaltninger og foretage den kontrol, som er nødvendig for handelsnormernes praktiske gennemførelse; ifølge forordningen overlades organiseringen og gennemførelsen af den påkrævede kontrol fuldstændigt til medlemsstaterne — som følgelig har en skønsmæssig beføjelse på området og eventuelt kan forbeholde sig en eneret til at distribuere etiketter, hvilket gør kontrollen mere effektiv.

Hvad angår spørgsmål B, indrømmer Kommissionen, at omkostningerne ved kontrollen skal finansieres »på en eller anden måde«; da den italienske stat som finansieringsmiddel har valgt salget af etiketter, hvis pris både omfatter fremstillings- og distributions-omkostningerne samt de administrative omkostninger ved kontrollen, er systemet i overensstemmelse med bestemmelserne i forordning nr. 2772/75 i det omfang, det overlader medlemsstaterne en vid skønsfrihed vedrørende finansieringen. Ganske vist må den forlangte pris ikke overstige de omkostninger, der er forbundet med finansieringen af kontrolforanstaltningerne, og ikke give medlemsstaterne økonomiske fordele. Hvis dette er tilfældet, foreligger der en overtrædelse af princippet om fællesskabsforordningernes umiddelbare gyldighed; de italienske myndigheder er allerede blevet gjort opmærksomme på dette problem. Det fremgår af myndighedernes svar, at bedømmelsen af situationen på nuværende tidspunkt — når henses til inflationens virkninger og den faste pris på etiketter — beror på en detaljeret analyse, som bør foretages af de nævnte myndigheder; omkostningerne ved kontrolforanstaltningerne kan variere i de forskellige medlemsstater.

Vedrørende spørgsmål C anfører Kommissionen, at fællesskabsrettens umiddelbare gyldighed — som det klart er blevet fremhævet i Domstolens praksis — forudsætter, at enhver modstridende national ordning er uforenelig hermed, og at enhver form for national praksis, der gentager fællesskabsreglerne i national ret, er overflødig. Det må imidlertid ikke glemmes, at fællesskabsrettens og de nationale retssystemers gensidige autonomi ikke udelukker en vis komplementaritet, navnlig når medlemsstaternes og deres retsordens medvirken er påkrævet. Det er i denne sammenhæng, det foreliggende tilfælde skal ses, hvor medlemsstaternes medvirken er påkrævet for at gennemføre den kontrol, der er foreskrevet ved fællesskabsretten; den italienske lov krænker altså ikke princippet om umiddelbar gyldighed. Dette princip skades heller ikke ved en hensigtsmæssig finansieringsmåde. Men en overdreven modydelse er i strid med dette princip og derfor ulovlig.

Kommissionen ser i spørgsmål D en hentydning til »omvendt forskelsbehandling«, som udøves til skade for statsborgere fra medlemsstater, som har truffet den omtvistede foranstaltning, dvs. til skade for italienske producenter i det foreliggende tilfælde. Den italienske lov nr. 419 anvendes imidlertid efter det sted, hvor produktionen foregår uanset producenternes nationalitet. Der foreligger derfor ingen forskelsbehandling i den betydning, der forudsættes i traktatens artikel 7. Inddelingen af de forskellige afgifter, som påhviler ægproducenterne alt efter produktionsstedet, er i realiteten et harmoniseringsproblem, bortset fra de grænser, der må sættes for afgifternes størrelse.

Vedrørende spørgsmål E anfører Kommissionen, at de omtvistede afgifter er en integrerende del af systemet, der fuldt ud overlader det til medlemssta-

terne at organisere den foreskrevne kontrol og samtidig forudsætningsvis tillader dem at skaffe sig de nødvendige finansieringsmidler, men intet herudover. En afvigende praksis ville gå ud over formålene for en fælles ordning og ville forstyrre dennes ligevægt.

Kommissionen foreslår derfor, at de af Pretura di Venasca stillede spørgsmål besvares således:

1. Eneretten for det offentlige til at udarbejde og distribuere banderoler og etiketter til påsætning på de ægpakninger, der er foreskrevet i forordning nr. 2772/75 og 95/69, og eneretten til at påsætte det af den kompetente myndighed bestemte officielle mærke er ikke uforenelig med disse forordninger.
2. Den betaling, som kræves for udleveringen af banderoler og etiketter er ikke principielt uforenelig med ovennævnte fællesskabsordning, da den udgør det nødvendige vederlag for de med etiketterne forbundne materialeomkostninger og omkostningerne ved den obligatoriske kontrol, som udtrykkeligt kræves gennemført af de nationale myndigheder. Dette vederlag udgør ingen overtrædelse af det i traktatens artikel 7 indeholdte forbud mod forskelsbehandling, der udøves på grundlag af nationalitet.
3. Vederlaget skal være proportionalt med de faktiske omkostninger ved kontrolforanstaltningerne. Ethvert overdrevent vederlag er et uvedkommende element, der kan hindre den fælles markedsordnings korrekte funktion, og den bestemmelse, hvorved vederlaget blev indført, strider mod princippet om fællesskabsforordningernes umiddelbare gyldighed.

C — Indlæg fra regeringen for Den italienske Republik

Den italienske regering redegør for retstilstanden efter fællesskabsordningen og den nationale retsorden. Med henblik på de stillede spørgsmål påberåber den sig først generelt Domstolens praksis (dom af 12. 7. 1973 i sag 2/73, Sml. s. 865; dom af 2. 2. 1977 i sag 50/76, Sml. s. 137 og forslag til afgørelse s. 151; dom af 3. 2. 1977 i sag 52/76, Sml. s. 163), som, hvad angår udøvelsen af de respektive beføjelser inden for rammerne af de fælles markedsordninger, udelukker enhver »dogmatisk harmonisering« til fordel for en »pragmatisk harmonisering«; medlemsstaterne beholder kun rent udøvende beføjelser, og lovligheden af de nationale foranstaltninger bør underkastes en konkret prøvelse med henblik på den fælles ordnings mål og funktion.

I ægsektoren er den fælles markedsordning ret enkel og foreskriver hverken en intern prisordning eller interventionsforanstaltninger, men tilsigter især at opretholde kvaliteten. En vedtagelse af sådanne fællesskabsforanstaltninger »[indebærer] ikke nødvendigvis ..., at gennemførelsen heraf i alle henseender skal være ens for hele fællesskabsområdet« (jf. dom af 18. 5. 1977 i sag 111/76, Sml. s. 901), når der ikke aktuelt eller potentielt er nogen hindring for de frie varebevægelser.

Tilbage står spørgsmålet vedrørende det vederlag, der kræves erlagt ved udleveringen af banderolerne eller etiketterne. Den italienske version af artikel 17 i forordning nr. 2772/75, som taler om etiketter, der er »forniti« (»udleveret«), i modsætning til artikel 17 i forordning nr. 1619/68, der nævner etiketter, der er »rilasciati« (»udleveret«), omfatter muligheden for et vederlag. Er dette i det foreliggende tilfælde egnet til at bringe den fælles markedsordnings mål og funktion, herunder handelsnormerne, i fare? Abstrakt set må det med Domstolen og dens generaladvokat (dommen i sag 2/73, Sml. s. 865) erkendes, at lokale forskelle — f.eks. produktionsomkostninger — kan medføre forskellige fiskale eller parafiskale afgiftssatser. Rent konkret er virkningen af 3 LIT for små pakninger og 36 LIT for de øvrige (som

er de mest almindelige) ikke større end en brøkdel af en lire og omtrent 0,20% af produktionsprisen. Da forbrugerprisen praktisk taget er dobbelt så stor som produktionsprisen, kan det ikke i alvor hævdes, at disse virkninger påvirker de italienske producenters konkurrenceevne, hvilket også fremgår af en oversigt — der er fremlagt af den italienske regering — over de italienske udførsler af friske æg i skal. Det gældende italienske system har i øvrigt hverken mindsket eksportstigningen eller haft indflydelse på eksportudviklingen.

Den italienske regering fremhæver, at den økonomiske byrde, som er forbundet med etiketterne, består af produktionsomkostninger (ca. 5 LIT i forhold til i alt 36 LIT for de store pakninger) og kontrolomkostninger (29 til 30 LIT); denne tjenesteydelse udføres af et særligt personale og skal sikre en kvalitetsforbedring, hvilket svarer til en forbrugerbeskyttelse. Indtægterne fra salget af banderolerne og etiketterne er end ikke tilstrækkelige til at dække omkostningerne ved denne tjenesteydelse, hvilket fremgår af det italienske statsbudget.

Hvad endelig angår spørgsmålet om forskelsbehandling, må der tages hensyn til den omstændighed, at der ikke henses til den nationalitet, som indehaveren af pakkeriet måtte have. Hvilken interesse har medlemsstaterne i øvrigt i at diskriminere deres egne producenter i forhold til andre?

III — Mundtlige forhandlinger

De mundtlige forhandlinger fandt sted i retsmødet den 28. september 1978. Sagsøger i hovedsagen, regeringen for Den italienske Republik og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber har afgivet mundtlige indlæg, uddybet de i deres skriftlige indlæg indeholdte argumenter og besvaret spørgsmål fra Domstolen.

Generaladvokaten har fremsat sit forslag til afgørelse i retsmødet den 26. oktober 1978.

Præmisser

1 Ved kendelse af 7. marts 1978, indgået til Domstolens justitskontor den 10. marts 1978, har Pretura di Venasca i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt Domstolen fem præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen og gyldigheden af EØF-forordningerne om den fælles markedsordning for æg og om handelsnormer for æg;

2 disse spørgsmål er rejst under en sag, hvor indehaveren af et godkendt ægpakkeri har nedlagt påstand om, at det italienske land- og skovbrugsministerium dømmes til at tilbagebetale et beløb på 180 000 LIT — plus renter og omkostninger — som han har erlagt som modydelse for udleveringen af banderoler og etiketter til påsætning på ægpakninger.

3 Den nationale ret stiller først følgende spørgsmål:

»Skal Rådets forordning (EØF) nr. 1619/68 (sidst erstattet af forordning (EØF) nr. 2772/75, EFT L 282 af 1. 11. 75) og Kommissionens forordning nr. 95/69 fortolkes således, at de indeholder hjemmel for, at medlemsstaterne kan forbeholde det offentlige udarbejdelsen og distributionen af banderoler og etiketter, og skal artikel 5 i forordning nr. 95/69 — hvorefter banderolerne og etiketterne 'bærer ... et officielt mærke, som bestemmes af den kompetente myndighed' — fortolkes således, at den indebærer eneret for det offentlige til at påføre mærket og udarbejde og distribuere etiketterne?«

4 For at besvare det første spørgsmål er det nødvendigt at beskrive den af Rådet indførte fælles markedsordning for æg, handelsnormerne og de af Kommissionen hertil udstedte gennemførelsesbestemmelser.

5 For hensigtsmæssigt og i lige grad at tage hensyn til de i traktatens artikler 39 og 110 fastsatte mål sikres stabiliseringen af markedet for æg ved overholdelsen af »fælles konkurrenceregler«, der er udformet som fælles kvalitetsnormer, og som ikke foreskriver nogen pris- og interventionsordning for Fællesskabets interne marked;

6 der handelsnormer for æg, som anses for nødvendige for at forbedre kvaliteten og lette afsætningen i producenternes, de handlendes og forbrugernes interesse, foreskriver kriterier for klassificering af æg (artiklerne 1 til 13 i forordning nr. 2772/75), fælles bestemmelser om pakning (artiklerne 16 til 22) og bestemmelser om stikprøvekontrol (artiklerne 26 til 28);

7 hvad navnlig angår systemet med pakning og etikettering, der giver forbrugeren mulighed for at skelne mellem æg af forskellige kvalitets- og vægtklasser, bestemmer artikel 17, stk. 1, første afsnit i forordning nr. 2772/75, at »store pakninger skal, selv om de indeholder æg i små pakninger, forsynes med en banderole eller med etiketter, der er udleveret af de i artikel 26 omhandlede myndigheder eller under disse myndigheders kontrol og således anbragt, at de efter åbningen af pakningen ikke mere kan anvendes«, og artikel 26 beskriver nærmere de nævnte myndigheder således: »kontrollen med overholdelsen af denne forordnings bestemmelser udøves af de i hver enkelt medlemsstat hertil udpegede myndigheder. Fortegnelse over disse myndigheder meddeles Kommissionen og de øvrige medlemsstater .... Enhver ændring i denne fortegnelse meddeles de øvrige medlemsstater og Kommissionen«.

8 »I betragtning af, at sorterede æg er udsat for at undergå kvalitetsforringelser«, stiller forordning nr. 95/69 strenge krav til pakningerne, hvilket navnlig præciseres i forordningens artikel 5, som bestemmer: »1. ... banderoler og etiketter er hvide med sort tryk. 2. ... disse banderoler og etiketter, som kan være nummererede, [bærer] et officielt mærke, som bestemmes af den kompetente myndighed. Hver medlemsstat tilsender ... de øvrige medlemsstater og Kommissionen et eller flere eksemplarer af modellen til banderolen og etiketten«;

9 det fremgår af en sammenligning og en fælles fortolkning af artikel 17, stk. 1, første afsnit og artikel 26 i forordning nr. 2772/75 samt artikel 5 i forordning nr. 95/69, at disse ikke forbeholder det offentlige en eneret til at påføre mærket og udarbejde og distribuere etiketterne, men at medlemsstaterne fuldstændig frit kan betro organiseringen og udformningen af kontrollen til den myndighed, de finder bedst egnet hertil i deres nationale retsorden;

10 medlemsstaterne kan i henhold til den skønsfrihed, som de nævnte bestemmelser indrømmer dem på dette område, forbeholde det offentlige eneret til udarbejdelsen og distributionen af banderolerne og etiketterne;

11 det første spørgsmål må besvares således;

12 Det andet spørgsmål er:

»Skal de nævnte forordninger fortolkes således, at medlemsstaterne kan gøre udleveringen af banderoler og etiketter afhængig af betalingen af et vederlag, hvis størrelse langt overstiger værdien af disse genstande?«

13 Dette spørgsmål falder i to dele, den første vedrører problemet om, hvorvidt forordningerne tillader, at medlemsstaterne gør udleveringen af banderoler og etiketter afhængig af betalingen af et vederlag, og spørgsmålets anden del vedrører i bekræftende fald lovligheden af dette vederlag, hvis dets størrelse langt overstiger værdien af disse.

14 Selv om forordningerne om den fælles markedsordning for æg og om handelsnormer for æg indeholder detaljerede bestemmelser om sortering i kvalitets- og vægtklasser, pakning, oplagring, transport, udstyr, mærkning og etikettering af æg, nævner de intet om salgsprisen for etiketterne eller om finansieringen af de med kontrolforanstaltningerne forbundne administrationsomkostninger;

15 når forordningerne på den ene side ikke forpligter medlemsstaterne til at uddele etiketterne gratis til forbrugerne, og på den anden side ikke forbyder dem at opkræve et vederlag ved udleveringen af banderolerne, må heraf udledes, at de hjemler medlemsstaterne mulighed for selv at løse problemet om finansiering af kontrolforanstaltningerne;

16 denne frihed, der er overladt medlemsstaterne, må imidlertid ikke udøves på en sådan måde, at formålet med den ordning, som indrømmer denne frihed, bringes i fare.

17 Artikel 4 i den italienske lov nr. 419 bestemmer, at »indtægterne fra salget af etiketter anvendes til at finansiere den særlige kontrol ved denne lovs anvendelse«;

18 den italienske stat har således som finansieringsmiddel valgt salget af etiketter, hvis pris både omfatter de faktiske omkostninger (fremstilling og distribution) ved de nævnte etiketter og et bidrag til de administrationsomkostninger, som gennemførelsen af de ved fællesskabsreglerne foreskrevne kontrolforanstaltninger medfører;

19 salget af etiketter er således direkte forbundet med indførelsen af Fællesskabets kontrolsystem, som skal sikre en forbedring af æggenes kvalitet, og således letter afsætningen i producenternes, de handlendes og forbrugernes interesse;

20 spørgsmålet fra den nationale ret må derfor besvares således, at medlemsstaterne, når fællesskabsordningen ikke indeholder nogen bestemmelse om finansieringsmåden for de med kontrolforanstaltningerne forbundne omkostninger, kan gøre udleveringen af banderoler og etiketter afhængig af betalingen af et vederlag for denne kontrol.

21 Hvad angår andet spørgsmåls anden del, dvs. det tilfælde, hvor vederlaget langt overstiger omkostningerne ved systemet, må det fastslås, at selv om medlemsstaterne ifølge fællesskabsbestemmelserne frit kan vælge finansieringsmåden for de herved foreskrevne kontrolforanstaltninger, er deres valg begrænset ved selve finansieringens — strengt nødvendige — formål;

22 det vederlag, som de godkendte pakkerier afkræves, må ikke overstige de faktiske omkostninger ved det pågældende kontrolsystem;

23 et overdrevent stort vederlag er uforeneligt med målene for den fælles markedsordning, eftersom det påvirker de italienske producenters konkurrenceevne og fordrejer »de fælles konkurrenceregler«;

24 selv om omkostningerne ved kontrolforanstaltningerne og udleveringen af etiketter ikke kan være ens i alle medlemsstaterne, må det vederlag, som de godkendte pakkerier afkræves, derimod ikke overstige omkostningerne ved de pågældende foranstaltninger i nogen af disse stater;

25 det tilkommer den nationale ret ved bedømmelsen af den grænse, som vederlaget ikke må overskride, at afgøre, om det krævede beløb er berettiget.

26 Det tredje spørgsmål er:

»Skal de nævnte forordninger fortolkes således, at det strider mod deres umiddelbare gyldighed, at der vedtages nationale regler, som — idet de gør krav på at gennemføre de pågældende forordninger — fastsætter yderligere betingelser, såsom at forbeholde det offentlige udarbejdelsen og distributionen af banderoler og etiketter og gøre udleveringen heraf afhængig af betalingen af et vederlag?«

27 Der spørges herved, om den omstændighed, at det offentlige forbeholdes retten til at udarbejde og distribuere etiketter, og at udleveringen heraf gøres afhængig af betalingen af et vederlag, strider mod den umiddelbare gyldighed af de forordninger, som er blevet overtrådt ved indførelsen af »yderligere betingelser«, der skal »gennemføre de pågældende forordninger«.

28 Ifølge traktatens artikel 189, stk. 2, er en forordning almengyldig og gælder umiddelbart i hver medlemsstat;

29 forordningen har derfor — på grund af sin natur og funktion blandt fællesskabsrettens retskilder — umiddelbare virkninger;

30 en forordnings umiddelbare gyldighed forudsætter, at dens ikrafttrædelse og anvendelse til fordel eller til byrde for de retsundergivne sker uden nogen gennemførelsesforanstaltning i national ret;

31 en nøje overholdelse af denne pligt indebærer, at anvendelsen af enhver — selv senere — lovgivningsforanstaltning er forbudt, når denne er uforenelig med bestemmelserne i disse forordninger;

32 dette forbud gælder imidlertid ikke, såfremt den pågældende forordning overlader medlemsstaterne selv at udstede de lov-, administrative- eller finansielle bestemmelser, der er nødvendige for en effektiv anvendelse af forordningens bestemmelser;

33 en sådan situation foreligger ved forordning nr. 1619/68 og 95/69, som bl.a. foreskriver, at »store pakninger skal ... forsynes med banderoler eller med etiketter«, der er udleveret af »de i hver enkelt medlemsstat hertil udpegede myndigheder« ... »eller under disse myndigheders kontrol«, over hvilke en »fortegnelse ... meddeles Kommissionen og de øvrige medlemsstater« (artiklerne 17 og 26 i forordning nr. 1619/68), samt at »et eller flere eksemplarer af modellen til banderolen og etiketten«, som kan være nummererede og bærer »et officielt mærke, som bestemmes af den kompetente myndighed«, oversendes til de øvrige medlemsstater og Kommissionen (artikel 5 i forordning nr. 95/69);

34 det er heller ikke i dette tilfælde udelukket, at omkostningerne til trykning og distribution af banderolerne og etiketterne, samt de omkostninger, der er nødvendige til gennemførelsen af den særlige kontrol, som er foreskrevet i grundforordningerne, betragtes som en tjenesteydelse, der udføres for forbrugeren, og kan berettige til, at der pålægges en økonomisk byrde, forudsat at denne ikke overstiger de faktiske omkostninger ved det pågældende kontrolsystem;

35 den omstændighed, at en medlemsstat forbeholder det offentlige udarbejdelsen af banderoler og etiketter, forstyrrer på ingen måde den fælles markedsordnings funktion og hindrer ikke og kan ikke hindre de frie varebevægelser;

36 det stillede spørgsmål må derfor besvares således, at den umiddelbare gyldighed af forordning nr. 1619/68 — erstattet af forordning nr. 2772/75 — og nr. 95/69, ikke berøres af udstedelsen af nationale bestemmelser, som de nævnte forordninger foreskriver til deres gennemførelse, og som er i overensstemmelse med forordningernes mål og mening, og indfører yderligere betingelser, såsom at forbeholde det offentlige udarbejdelsen og distributionen af banderoler og etiketter og at gøre udleveringen heraf afhængig af

betalingen af et vederlag, såfremt dette ikke er uforholdsmæssigt i forhold til omkostningerne ved det pågældende kontrolsystem;

37 Den nationale rets fjerde spørgsmål er:

»Har forbeholdet for det offentlige til at udarbejde og distribuere etiketterne og den omstændighed, at udleveringen heraf gøres afhængig af betaling af et beløb, der overstiger deres værdi, virkning som en i nationaliteten begrundet forskelsbehandling, der er forbudt ifølge EØF-traktatens artikel 7?«

38 Det skal til dette spørgsmål, som drejer sig om, hvorvidt den italienske lovgivning er i strid med forbudet mod forskelsbehandling i EØF-traktatens artikel 7, bemærkes, at denne lovgivning ikke anvendes efter de handlendes nationalitet, men efter de godkendte pakkeriers beliggenhed, uanset om denne virksomhed udøves af italienske eller udenlandske handlende;

39 det skal ud fra oplysningerne i sagsakterne bemærkes, at flertallet af medlemsstaterne har indført systemer, hvorefter etiketternes pris og kontrolomkostningerne — også selv om denne virksomhed ikke er overladt til det offentlige — overvæltes på indehaverne af de godkendte pakkerier;

40 det følger af disse betragtninger, at et princip som det, der ligger til grund for den italienske lovgivning på området, ikke udgør en i nationaliteten begrundet forskelsbehandling og således ikke krænker traktatens artikel 7.

41 Det femte spørgsmål er:

»Skal Rådets forordning nr. 2771/75, især artikel 2, samt Rådets forordning nr. 2772/75 og Kommissionens forordning nr. 95/69 fortolkes således, at en national bestemmelse, der opstiller yderligere og særlige betingelser i forhold til dem, der indeholdes i de nævnte forordninger, kan fordreje den gnidningsløse funktion af mekanismerne i markedsordningen for æg, navnlig handelsnormernes strenge overholdelse og dermed gnidningsløse gennemførelse og virkning?«

42 svaret på dette spørgsmål er allerede givet ved besvarelsen af de foregående spørgsmål, navnlig af det tredje;

43 mere nøjagtigt skal løsningen af dette spørgsmål — da der ikke foreligger udtrykkelige bestemmelser vedrørende problemet om, hvorvidt en national gennemførelsesordning til den ved forordning nr. 2771/75, især artikel 2, nr. 2772/75 og nr. 95/69 indførte fælles markedsordning er forenelig med denne markedsordning — søges inden for rammerne af traktatens principper og ud fra forordningernes mål og formål;

44 karakteristisk for den fælles markedsordning for æg er overholdelsen af fælles konkurrenceregler og indførelsen af fælles kvalitetsnormer med henblik på at fremme erhvervsmæssige initiativer for at øge produkternes kvalitet og at forbedre produktionens organisering;

45 det fremgår af den omstændighed, at Fællesskabet har undladt at regulere priserne inden for rammerne af markedsordningen, at det ikke har tilstræbt en harmonisering af disse;

46 det følger af forordningens almindelige systematik, at markedsordningen for de pågældende produkter, for så vidt angår samhandelen inden for Fællesskabet, hviler på en fri samhandel under loyale konkurrencevilkår som følge af forbedringen af produkternes kvalitet;

47 selv om et sådant system udelukker enhver national ordning, der direkte eller indirekte, aktuelt eller potentielt kan hindre samhandelen inden for Fællesskabet, udelukker det ikke en national ordning, når systemets praktiske gennemførelse og dets nærmere bestemmelser udtrykkeligt er overladt medlemsstaterne, idet det er betroet disse at indføre en ordning, som er i overensstemmelse med målene i forordningerne om den fælles markedsordning for æg — således som den italienske lovgiver har gjort det — og forudsat at størrelsen af det krævede vederlag er berettiget.

Vedrørende sagsomkostningerne

48 De udgifter, som er afholdt af regeringen for Den italienske Republik og af Kommissionen, som har indgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres;

49 da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, som er forelagt den af Pretura di Venasca ved kendelse af 7. marts 1978, for ret:

1. Rådets forordning nr. 1619/68 af 15. oktober 1968 om handelsnormer for æg (EFT 1968 (II), s. 481; org.ref. JO L 282, s. 1) — erstattet af Rådets forordning nr. 2772/75 af 29. oktober 1975 (EFT L 282, s. 56) — og Kommissionens forordning nr. 95/69 af 17. januar 1969 (EFT 1969 (I), s. 6; org.ref. JO L 13, s. 13) skal fortolkes således, at medlemsstaterne i henhold til den skønsfrihed, som disse forordninger indrømmer dem kan forbeholde det offentlige eneret til udarbejdelsen og distributionen af banderolerne og etiketterne.

2. Medlemsstaterne kan, når fællesskabsordningen ikke indeholder nogen bestemmelse om finansieringsmåden for de med kontrolforanstaltningerne forbundne omkostninger, gøre udleveringen af banderoler og etiketter afhængig af betaling af et vederlag for denne kontrol.

3. Det tilkommer den nationale ret at afgøre om størrelsen af det vederlag, som de godkendte pakkerier afkræves, er berettiget.

4. Den umiddelbare gyldighed af forordning nr. 1619/69 — erstattet af forordning nr. 2772/75 — og nr. 95/69, berøres ikke af udstedelsen af nationale bestemmelser, som de nævnte forordninger foreskriver til deres gennemførelse, og som er i overensstemmelse med forordningernes mål og mening, og indfører yderligere betingelser, såsom at forbeholde det offentlige udarbejdelsen og distributionen af banderoler og etiketter og at gøre udleveringen heraf afhængig af betalingen af et vederlag, såfremt dette ikke er uforholdsmæssigt i forhold til omkostningerne ved det pågældende kontrolsystem.

5. Traktatens artikel 7, som forbyder forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, vedrører ikke en national ordning, der ikke anvendes efter de handlendes nationalitet, men kun tager det sted i betragtning, hvor den økonomiske virksomhed udøves.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner Pescatore

Sørensen O'Keeffe Bosco Touffait

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 30. november 1978.

A. Van Houtte
Justitssekretær

H. Kutscher
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. REISCHL FREMSAT DEN 26. OKTOBER 1978 [1]

Høje Ret.

Den præjudicielle sag, hvori jeg i dag skal fremsætte forslag til afgørelse, vedrører den fælles markedsordning for æg og de hertil vedtagne fællesskabsretlige og italienske gennemførelsesbestemmelser.

Den nævnte markedsordning er for nærværende reguleret ved Rådets forordning nr. 2771/75 af 29. oktober 1975, som ændret ved forordning nr. 368/76. Jeg behøver ikke her at skildre ordningen i enkeltheder. Med henblik på den foreliggende sag er det tilstrækkeligt at vide, at markedsordningen — hvad angår samhandelen inden for Fællesskabet — ikke indeholder nogen pris- eller interventionsordning. Kendetegnende for ordningen er i højere grad visse handelsnormer, der skal sikre, at kun æg af en vis kvalitet når ud i handelen, og som på denne måde skal bidrage til at fremme afsætningen. Gennemførelsesbestemmelser til ordningen er indeholdt i Rådets forordning nr. 2772/75 af 29. oktober 1975 og i Kommissionens forordning nr. 95/69 af 17. januar 1969, der blev vedtaget til gennemførelse af den forordning, der gik forud for forordning nr. 2771/75. Disse bestemmelser opstiller bestemte kvalitets- og vægtklasser; der findes også regler om emballering af æg. Efter fællesskabskriterierne må æg kun sorteres af bestemte pakkerier, der er godkendt af de nationale myndigheder. Disse skal forsyne pakningerne med bestemte angivelser. Hele systemets overholdelse kontrolleres af medlemsstaternes kompetente myndigheder.

1 — Oversat fra tysk.